KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI

Bruselj, 3.4.2007
COM(2007) 165 konč.

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

- Izboljšanje patentnega sistema v Evropi -

1. UVOD

Ključni element prenovljene lizbonske strategije za rast in delovna mesta je izboljšanje načina obravnave pravic intelektualne lastnine (PIL) v Evropi, saj so pravice intelektualne lastnine, še zlasti patenti, povezane z inovacijami, ki pa pomembno prispevajo h konkurenčnosti.

Patenti so gonilna sila spodbujanja inovacij, rasti in konkurenčnosti. Nedavna študija Komisije o vrednosti patentov[1], ki je temeljila na raziskavi med 10 000 inovatorji v osmih državah članicah[2], je med drugim ocenila denarno vrednost patentov, gospodarski in družbeni vpliv patentov, licenciranje patentov, uporabo patentov za ustanavljanje novih podjetij ter povezavo med patenti, raziskavami in razvojem ter inovacijami. Čeprav med državami članicami in industrijskimi sektorji obstajajo razlike, znaša skupna „patentna premija“[3] za obravnavane države članice v obdobju 1994–1996 1 % nacionalnega BDP, v obdobju 2000–2002 pa je dosegla 1,16 % BDP.

Poleg tega se domneva, da obstaja tesna povezava med uporabo pravic intelektualne lastnine in učinkovitostjo inovacij. Ob tej predpostavki so za države z visoko učinkovitostjo inovacij navadno značilne visoke stopnje patentiranja in uporaba drugih pravic, kot so pravice iz vzorca ali modela in pravice iz blagovne znamke.[4] Ta povezava je dokazana na sektorski ravni, saj so sektorji, v katerih je izdanih več patentov, praviloma bolj inovativni.

Enotni trg za patente je še vedno nepopoln. Evropa še ni bila zmožna oblikovati enotnega in cenovno dostopnega patenta za vso Skupnost kljub nenehnim pozivom voditeljev držav in vlad. Zavlekla so se tudi vzporedna prizadevanja na ravni medvladnega okvira, katerih cilj je izboljšanje obstoječega evropskega patentnega sistema pod okriljem Evropske patentne organizacije (EPO).

Razdrobljen enotni trg za patente ima resne posledice za konkurenčnost Evrope glede na izzive ZDA, Japonske in nastajajočih gospodarskih velesil, kot je Kitajska. EU v smislu patentne aktivnosti zaostaja za ZDA in Japonsko. Celo v Evropi ZDA in Japonska patentirajo več kot EU: v EPO je 137 patentov na milijon prebivalcev iz EU, medtem ko je 143 patentov iz ZDA in 174 iz Japonske. Pomanjkanje kritične patentne mase doma je vzrok za manjše število patentov, ki so prijavljeni tako v ZDA kot tudi v EU in na Japonskem, tako imenovanih triadnih patentov. Medtem ko ima Evropa 33 triadnih patentov na milijon prebivalcev, jih imajo ZDA 48, Japonska pa 102. ZDA in Japonska imajo torej 45 % oziroma 209 % več triadnih patentov kot EU.[5] To je še posebej zaskrbljujoče, saj so triadni patenti najuporabnejši in veljajo za najboljši patentni kazalnik za inovacije.[6]

Nedavne študije so tudi pokazale, da je, ob upoštevanju stroškov obdelave in prevajanja, evropski patent, ki velja v 13 državah, približno 11-krat dražji od ameriškega patenta in 13-krat dražji od japonskega patenta. Ob upoštevanju celotnih stroškov z do 20-letnim varstvom

---

1 Gambardellea et al., Study on patents: „What are patents actually worth? - the value of patents for today's economy and society“, na voljo na spletni strani http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/docs/patent/studies/final_report_lot2_en.pdf.

2 Danska, Francija, Nemčija, Madžarska, Italija, Nizozemska, Španija in VB.

3 „Patentna premija“ je vrednost patentiranega izuma brez vrednosti izuma, če izumitelj zanj ni imel patenta.

4 Za povezavo med intelektualno lastnino in inovativnostjo glej Prilogo III.

5 MERIT in JRD, primerjalna analiza učinkovitosti inovacij v okviru raziskave European Innovation Scoreboard 2006 , Evropska komisija 2006, str. 35.

6 Guedou, Le système de brevet en Europe, tresor-eco nr 9, januar 2007, str. 3.

so evropski patenti skoraj devetkrat dražji od japonskih in ameriških patentov. Če se analiza osredotoči na patentne zahtevke, pa se razlike v stroških še dodatno povečajo.[7]

Komisija meni, da EU v današnjem vse bolj konkurenčnem svetovnem gospodarstvu ni sposobna prenesti izgube moči na področju, ki je za inovacije tako ključnega pomena, kot je patentna politika. Iz tega razloga in ob ponovnem poskusu najti pot iz slepe ulice je Komisija januarja 2006 sprožila širši posvet o prihodnosti patentne politike v Evropi. Cilj posveta je bil ugotoviti stališča zainteresiranih strani o obstoječem patentnem sistemu in o patentnem sistemu za Evropo, resnično vrednem enaindvajsetega stoletja. Posvet je naletel na neverjetno zanimanje med evropskimi uporabniki patentnega sistema ter zagotovil 2 515 odgovorov podjetij, vključno z malimi in srednjimi podjetji v skoraj vseh gospodarskih sektorjih, držav članic ter raziskovalcev in akademikov.[8]

Rezultati posveta ne puščajo nobenega dvoma o nujnosti ukrepanja, da se v Evropi zagotovi preprost, stroškovno učinkovit in visokokakovosten patentni sistem, ki bo nudil vse na enem mestu, tako glede preizkusov in podeljevanja patentov kot tudi glede postopkov po podelitvi, vključno s pravdnim sporom.

Številne zainteresirane strani še naprej podpirajo patent Skupnosti kot pristop, ki bo evropski industriji v okviru lizbonske strategije prinesel največ dodane vrednosti. Vendar pa kritizirajo skupni politični pristop Sveta, sprejet leta 2003[9], tako zaradi visokih stroškov dogovorov o prevajanju kot zaradi pretirane centralizacije predlaganega sodnega sistema.

Glede reform obstoječega evropskega patentnega sistema v okviru Evropske patentne konvencije (EPK) številne zainteresirane strani podpirajo hitro ratifikacijo Londonskega sporazuma[10] in sprejetje Evropskega sporazuma o patentnih sporih (EPLA).

Vendar pa je za zdaj zelo malo podpore za kakršno koli (nadaljnje) usklajevanje materialnega patentnega prava ali sistemov vzajemnega priznavanja nacionalnih patentov.

Če želi biti Evropa vodilna na področju inovacij, je treba izboljšati patentno strategijo. Prvi del tega sporočila se osredotoča na oblikovanje patenta Skupnosti in vzpostavitev učinkovite patentne jurisdikcije v vsej EU. Številne zainteresirane strani štejejo izboljšanje sodnega sistema za patente za najpomembnejše vprašanje, ki se ga je treba lotiti najprej. Delo na shemi patentne jurisdikcije za vso EU lahko prispeva k utiranju poti napredku pri oblikovanju cenovno dostopnega in pravno varnega patenta Skupnosti. Komisija upa, da bodo predlogi iz tega sporočila služili za ponoven začetek pogajanj, ki so ustavljena že od leta 2004, ter si prizadeva začeti razpravo s pomočjo pobud s posveta in postopno doseči soglasje o prihodnji poti.

---

7 Bruno Van Pottelsberghe de la Potterie in Didier François, The Cost Factor in Patent Systems, Delovni dokument WP-CEB 06-002 univerze Université Libre de Bruxelles, Bruselj 2006, glej str. 17 in sledeče.

8 Dodatne informacije o posvetu Komisije o patentih lahko najdete na spletni strani http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/patent/consultation_en.htm.

9 Na podlagi dogovora v Svetu za konkurenčnost z dne 3. marca 2003 se je delo nadaljevalo na ravni delovnih skupin, da bi načela skupnega političnega pristopa prenesli v predlog Uredbe Sveta o patentu Skupnosti. Na tej podlagi je Komisija 21. decembra 2003 predstavila dva predloga o vzpostavitvi sodne pristojnosti za patente Skupnosti. Za skupni politični pristop, napredek v delovni skupini Sveta glede Uredbe in besedilo predlogov Komisije o zakonodaji glej http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/patent/index_en.htm#patent.

10 Deset držav podpisnic EPK (Danska, Francija, Nemčija, Lihtenštajn, Luksemburg, Monako, Nizozemska, Švedska, Švica in Združeno kraljestvo) je podpisalo sporazum z dne 17. oktobra 2000 o uporabi člena 65 EPK, znan kot Londonski sporazum in objavljen v Uradnem listu Evropske patentne organizacije OJEPO 549 iz leta 2001. Cilj tega neobveznega instrumenta je zmanjšati stroške prevodov za evropski patent. To bi zmanjšalo stroške prevajanja za povprečni evropski patent za 31 % do 46 %, kar predstavlja prihranke v višini približno 2 400 do 3 600 EUR na patent (glej Prilogo II). Dodatne informacije o, na primer, trenutnem stanju v zvezi z ratifikacijo in pristopom k Londonskemu protokolu so na voljo na spletni strani http://patlaw-reform.european-patent-office.org/london_agreement/status/index.en.

Vendar pa je jasno, da se je treba lotiti tudi reševanja drugih težav, povezanih s patenti. Da bi bil patentni sistem učinkovit, ga je treba obravnavati kot celoto. Zadnje poglavje tega sporočila zato obravnava teme, kot so kakovost in stroški patentov, podpora za mala in srednja podjetja, prenos znanja in zadeve izvrševanja, vključno z alternativnim reševanjem sporov, zavarovanjem v patentnem sporu in mednarodnimi vidiki izvrševanja.

V zvezi s prošnjami Evropskih svetov decembra 2006[11] in marca 2007[12] namerava Komisija do začetka leta 2008 predstaviti izčrpno sporočilo o strategiji PIL. Dokument o strategiji PIL bo dopolnil sedanje sporočilo in se lotil reševanja glavnih nerešenih nezakonodajnih in horizontalnih vprašanj na vseh področjih intelektualne lastnine, vključno z blagovnimi znamkami, vzorci ali modeli, avtorskimi pravicami, geografskimi označbami, patenti in izvrševanjem.

2. PATENT SKUPNOSTI IN CELOVIT SODNI SISTEM ZA PATENTE

2.1. PATENT SKUPNOSTI

Komisija meni, da oblikovanje enotnega patenta Skupnosti še naprej ostaja glavni cilj za Evropo. Patent Skupnosti ostaja rešitev, ki bi bila cenovno najbolj dostopen in pravno varen odgovor na izzive, s katerimi se sooča Evropa na področju patentov in inovacij. Statistični podatki kažejo, da je glede na skupne stroške (prevodi, pristojbine za registracijo itd.) patent Skupnosti veliko privlačnejši kot modeli v sedanjem sistemu evropskih patentov.[13]

Zainteresirane strani v posvetu kritizirajo skupni politični pristop Sveta iz leta 2003 predvsem iz dveh razlogov: zaradi neustreznih ureditev sodne pristojnosti in nezadovoljive jezikovne ureditve. Vendar pa Komisija meni, da je mogoče doseči resnično konkurenčen in privlačen patent Skupnosti, če za to obstaja politična volja.

Zlasti zainteresirane strani so izrazile težave s pretirano centralizirano jurisdikcijo. Te skrbi je treba upoštevati pri delu na sistemu patentne jurisdikcije za vso EU, ki je obravnavan v naslednjih odstavkih.

Glede stroškov prevajanja Komisija ugotavlja, da velika večina zainteresiranih strani kritizira skupni politični pristop Sveta, ki predvideva prevajanje vseh zahtevkov patenta Skupnosti v vse uradne jezike EU (trenutno je 23 uradnih jezikov). Po drugi strani pa so nekatere zainteresirane strani zagovarjale prevajanje ne samo zahtevkov, temveč tudi opisov. Mnogi so naklonjeni prvotnemu predlogu Komisije kot dobri osnovi za sporazum. Komisija meni, da obstaja možnost učinkovite rešitve, in bo z državami članicami proučila načine izboljšanja jezikovne ureditve, da bi se znižali stroški prevajanja patenta Skupnosti, obenem pa povečala pravna varnost za vse, zlasti v korist malih in srednjih podjetij. Možne rešitve lahko vključujejo znižanja pristojbin za mala in srednja podjetja ali sheme, ki omogočajo prožnost pri prevajalskih potrebah.[14]

---

11 Sklepi predsedstva Evropskega sveta v Bruslju (14. in 15. december 2006), točka 29, http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ec/92202.pdf.

12 Sklepi predsedstva Evropskega sveta v Bruslju (8. in 9. marec 2007), točka 13, http://ue.eu.int/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ec/00100-r1.en0.htm.

13 Glej Prilogo II.

14 Poleg tega pa pilotni projekti za strojno prevajanje patentnih zahtevkov, kot so projekti, ki se trenutno uporabljajo v EPO in na francoskem inštitutu Institut National de la Propriété Industrielle (INPI), utegnejo zmanjšati stroške v fazi priprave in si zaslužijo nadaljnjo obravnavo.

2.2. CELOVIT SODNI SISTEM ZA PATENTE NA ENOTNEM TRGU

2.2.1. Pomanjkljivosti patentnih sporov v Evropi

Nacionalna sodišča se morajo pri obravnavi patentnega spora vse večkrat ukvarjati z vprašanji čezmejne razsežnosti. Globalizacija poslovanja je tesno povezana z internacionalizacijo patentnega spora. To velja zlasti za enotni evropski trg.

Od leta 1978 (pa do leta 2005) je EPO podelila skoraj 800 000 evropskih patentov, od katerih se mnogi še vedno uporabljajo v Evropi.[15] EPO za podeljevanje patentov uporablja enotni postopek. Toda potem, ko je evropski patent podeljen, postane nacionalni patent in je predmet nacionalnih predpisov držav pogodbenic EPO, določenih v prijavi. Evropski patent ni enoten naziv, temveč je sveženj nacionalnih patentov. Trenutno ni enotne sodne pristojnosti za spore o evropskih patentih, ki sprožajo vprašanja, ki presegajo meje ene države. Kakršna koli kršitev, nasprotni zahtevek zaradi neveljavnosti ali zahteva za preklic v zvezi s „svežnjem“ evropskih patentov so lahko predmet različnih nacionalnih zakonodaj in postopkov.

Zato tožniki in toženci nosijo tveganje večkratnega pravdnega spora o istem patentnem vprašanju v več državah članicah. Da bi lastnik patenta uveljavil evropski patent, ki je bil podeljen za več držav, lahko toži domnevnega kršilca v kraju, v katerem ima ta stalno prebivališče, ali pa bo morda moral sprožiti več vzporednih tožb zaradi kršitve pred nacionalnimi sodišči v različnih državah. Po drugi strani se bodo posamezni toženci morda morali braniti v podobnih tožbah, vloženih v več državah, kar je še posebej tvegano in oviralno za mala in srednja podjetja. Da bi dosegli preklic evropskega patenta, morajo konkurenti ali druge zainteresirane osebe vložiti zahteve za preklic v vseh tistih državah, za katere je bil podeljen evropski patent.

Obstoječi sistem z nevarnostjo večkratnega patentnega spora ima več posledic, ki slabijo patentni sistem v Evropi[16] in zaradi katerih so patenti manj privlačni, zlasti za mala in srednja podjetja.

Prvič, sistem je drag za vse udeležene stranke. Te morajo najeti domače odvetnike in strokovnjake ter plačati sodne takse v vseh tistih državah, v katerih je sprožen pravdni spor. To ne predstavlja nujno težave za velika podjetja. Za številna mala in srednja podjetja ter posamezne inovatorje pa so lahko stroški pravdnega spora previsoki. Morda so v pridobitev patenta vložili velike zneske, vendar ga potem v izogib kršitvam preprosto ne morejo uveljavljati. To lahko patentu odvzame vso praktično vrednost.

Poleg tega obstajajo precejšnje razlike med različnimi nacionalnimi sodnimi sistemi in med načini, kako sodišča obravnavajo patentne primere. Dober primer razlike v nacionalnem patentnem sporu je ta, da v Nemčiji obstaja ločitev med tožbo zaradi kršitve in tožbo za preklic patenta, in sicer tako na prvi kot na pritožbeni stopnji, medtem ko je v drugih državah, kot so Združeno kraljestvo, Francija in Nizozemska, isto sodišče pristojno za obravnavo tožb zaradi neveljavnosti in tožb zaradi kršitve. Zato lahko v različnih državah večkratni patentni

---

15 Podrobne statistične podatke si oglejte v letnem poročilu Evropske patentne organizacije za leto 2005, ki je na voljo na spletni strani http://annual-report.european-patent-office.org/2005/index.en.php.

16 Glej tudi presojo vpliva Evropskega sporazuma o patentnih sporih na pravdne spore o evropskem patentu, http://www.european-patent-office.org/epo/epla/pdf/impact_assessment_2006_02_v1.pdf.

spor povzroči spremenljive ali morda celo nasprotujoče si rezultate.[17] Kljub nedavni uskladitvi ukrepov, postopkov in pravnih sredstev na področju kršitev PIL v Uveljavitveni direktivi[18] še vedno obstajajo pomembne razlike v nacionalnih postopkih in praksah zaradi neusklajenih vprašanj, kot so zbiranje dejanskih dokazov, navzkrižna zasliševanja, sodne obravnave, vloga izvedencev itd.

Zainteresirane strani so še posebej opozorile na razlike, ki se nanašajo na usposobljenost in izkušnje nacionalnih sodnikov. Medtem ko v nekaterih državah določeno število sodišč obravnava izključno zadeve, povezane s patenti, v drugih državah taka specializacija ne obstaja. Posvet je nakazal, da te razlike povzročajo „forumsko nakupovanje“. Stranke se odločijo za sprožitev postopka pred določenim sodiščem ob predpostavki, da jim bo to bolj naklonjeno kot drugo sodišče. Razlike v stroških (glej tudi odstavek 2.2.2) in v hitrosti postopkov pomembno vplivajo na izbiro sodišča.

To pomeni možnost različne uporabe in razlage materialnega patentnega prava, vsebovanega v EPK, glede ključnih točk, kot sta patentabilna vsebina in obseg varstva, dodeljena z evropskim patentom. Poleg tega obstajajo težave s pridobivanjem čezmejnih sodnih prepovedi. Nedavna sodna praksa Sodišča Evropskih skupnosti omejuje možnosti ukrepanja nacionalnih sodišč proti kršitvam številnih družb, ki spadajo v isto skupino, vendar so ustanovljene v različnih državah članicah EU.[19]

Različne odločitve glede vsebine zadev povzročajo pravno negotovost za vse vpletene v patentne postopke. Ta negotovost vpliva na ključne poslovne odločitve v zvezi z naložbami, proizvodnjo in trženjem patentiranih izdelkov, ki jih je treba pogosto sprejemati na podlagi zapletenih ocen o verjetnem izidu številnih primerov, obravnavanih v različnih jurisdikcijah.

2.2.2. Nacionalni sistemi reševanja patentnih sporov v EU: dejstva, številke in stroški

Statistika patentnih sporov

Posebno težavo pri oceni dejavnosti reševanja patentnih sporov na ravni držav članic predstavlja pomanjkanje objavljenih statističnih podatkov, ki bi jih lahko primerjali. Vendar pa lahko iz razpoložljivih podatkov ugotovimo, da trenutno več kot 90 % patentnih sporov v Skupnosti poteka pred sodišči zgolj štirih držav članic (Nemčije, Francije, Združenega kraljestva in Nizozemske). Poleg tega razpoložljivi podatki za obdobje 2003–2006 kažejo, da je zaradi kršitev in neveljavnosti patenta na patentnem sodišču prve stopnje letno vloženih povprečno 1 500 do 2 000 tožb, od teh pa se jih 60 do 70 % nanaša na evropske patente. Komisija na podlagi lastne raziskave ocenjuje, da so zoper 20 do 25 % prvostopenjskih odločitev patentnih sodišč vložene pritožbe. Prav tako velja omeniti, da zaradi majhnega števila patentnih primerov pred številnimi nacionalnimi sodišči obstaja težnja po vzpostavitvi specializiranih sodišč na ravni držav članic. Razpoložljivi statistični podatki kažejo, da je malo verjetno, da bi bilo dovolj primerov za vzpostavitev dveh sodnih sistemov, ki bi

---

17 Primer Epilady ponazarja, kako so sodišča v različnih državah EPK prišla do nasprotujočih si rezultatov glede istega patenta. Zaradi različnih razlag patentnih zahtevkov so nemška, nizozemska in italijanska sodišča menila, da gre za kršitev, britanska in avstrijska sodišča pa, da ne. Za reference in analizo teh primerov glej J. Pagenberg v 24 IIC 314–345 (1993).

18 Direktiva 2004/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine, UL L 195, 2.6.2004, str. 16.

19 Primer C-4/03, Gesellschaft für Antriebstechnik mbH & Co. KG proti Lamellen und Kupplungsbau Beteilungs KG; Primer C-539/03, Roche Nederland BV in drugi proti Frederick Primus, Milton Goldenberg, sodbe z dne 13. julija 2006 [ECJ] I-6509 in I-6535.

obravnavala tožbe zaradi kršitev in neveljavnosti v zvezi z evropskimi patenti in patenti Skupnosti, še zlasti na pritožbeni stopnji.

Stroški

Patentni spor v EU je po nepotrebnem drag za vse udeležene stranke. To ni tako resna težava za velika podjetja, kot je to za mala in srednja podjetja ter posamezne inovatorje, za katere so lahko stroški pravdnega spora previsoki. Poleg tega so študije v ZDA in EU pokazale, da se mala in srednja podjetja soočajo z večjim tveganjem, da bodo vpletena v pravdni spor.[20] Morebitni pravdni stroški lahko bistveno povečajo tveganje, povezano s patentiranjem na področju raziskav in razvoja, s tem pa tudi z inovacijsko dejavnostjo kot tako. Zato mora naša patentna strategija vključevati znižanje pravdnih stroškov za mala in srednja podjetja.

Pravdni stroški se zelo razlikujejo glede na vrsto postopka, zahtevnost primera, tehnično področje in zneske, ki so predmet spora. Pravdni stroški vključujejo sodne stroške, plačila pravnikov, patentnih odvetnikov oziroma izvedencev, stroške prič in tehničnih preiskav ter stroške, povezane s pritožbami. Za postopke v okviru tujih sodnih pristojnosti je treba dodati še stroške prevajanja. Zaradi razlik med nacionalnimi sodnimi sistemi v Evropi in pomanjkanja zanesljivih podatkov o stroških pravdnega spora (zlasti odvetniških stroških) v večini držav je zelo težko oceniti stroške patentnega spora. Ocene stroškov, predstavljene v Prilogi IV, so nastale med delom na sporazumu EPLA[21] in so bile dopolnjene z nedavno objavljeno študijo Komisije o zavarovanju v patentnem sporu[22]. Ocene temeljijo na podatkih, prejetih od strokovnjakov. Nanašajo se na tiste države članice, v katerih trenutno poteka največ patentnih sporov. Številke se precej razlikujejo med zadevnimi državami članicami.

V Nemčiji so skupni stroški za posamezno stranko v patentnem primeru s povprečnim zneskom, ki je predmet spora, v višini približno 250 000 EUR ocenjeni na približno 50 000 EUR na prvi stopnji in 90 000 EUR na drugi stopnji tako za veljavnost kot za kršitev. V Franciji znašajo stroški povprečnega primera patentnega spora v zgoraj omenjenem obsegu med 50 000 EUR in 200 000 EUR na prvi stopnji ter med 40 000 EUR in 150 000 EUR na drugi stopnji. Na Nizozemskem se ocenjeni stroški povprečnega patentnega primera gibljejo med 60 000 EUR in 200 000 EUR na prvi stopnji ter med 40 000 EUR in 150 000 EUR na drugi stopnji. V Združenem kraljestvu[23] je ocenjeno, da se stroški podobnega primera gibljejo med 150 000 EUR (hitri postopek) in 1 500 000 EUR na prvi stopnji ter med 150 000 EUR in 1 000 000 EUR na drugi stopnji. To pomeni, da bi se kumulativni stroški vzporednega pravdnega spora v teh štirih državah članicah gibali med 310 000 EUR in 1 950 000 EUR na prvi stopnji ter med 320 000 EUR in 1 390 000 EUR na drugi stopnji.

Ocena morebitnih finančnih koristi enotne patentne jurisdikcije za zgoraj omenjene države članice lahko temelji na izračunu stroškov v zvezi z večkratnim patentnim sporom, ki

---

20 Gambardellea et al., Study on patents: „What are patents actually worth? - the value of patents for today's economy and society“, na voljo na spletni strani http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/docs/patent/studies/final_report_lot2_en.pdf (glej stran 71 tehničnega poročila).

21 Dokument EPO WPL/11/05 Rev. 1 z dne 16.2.2006, Priloga I; http://www.european-patent-office.org/epo/epla/pdf/impact_assessment_2006_02_v1.pdf.

22 Patent Litigation Insurance – A Study for the European Commission on the feasibility of possible insurance schemes against patent litigation risks, Dodatki h končnemu poročilu, junij 2006, CJA Consultants Ltd, European Policy Advisers, Velika Britanija in Bruselj, Dodatek 3: Cost of Litigation per Patent in Force in 2004 by Country, str. 47 in sledeče. , http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/docs/patent/studies/pli_appendices_en.pdf.

23 Stroški patentnega spora v Združenem kraljestvu so torej bistveno višji kot v Nemčiji, Franciji, na Nizozemskem in v drugih državah članicah. Po navedbah avtorjev zgoraj omenjene študije so visoke številke vZdruženem kraljestvu, kot kaže, povezane ne samo z višjimi plačili pravnikov in patentnih odvetnikov, temveč tudi s posebnostmi sistema običajnega prava. Poleg tega obstaja določena tendenca, da velike mednarodne družbe svoje pomembne primere selijo v Združeno kraljestvo, medtem ko so mala in srednja podjetja, ko gre za spore o evropskih patentih, praviloma bolj naklonjena ostalim trem državam.

vključuje sodne primere v treh izmed zadevnih jurisdikcij, glede na to, da so svežnji patentov redko v pravdnem postopku v več kot treh državah članicah.

Po drugi strani pa bi se ocenjeni skupni stroški za pravdni spor pred enim evropskim patentnim sodiščem gibali med 97 000 EUR in 415 000 EUR na prvi stopnji ter med 83 000 EUR in 220 000 EUR na drugi stopnji.[24] Odvisno od tega, katere tri od štirih držav članic upoštevamo, so ocenjeni stroški povprečnega primera, ki ga obravnava enotna patentna jurisdikcija, za 10 do 45 % manjši od sedanjih stroškov vzporednega pravdnega spora na prvi stopnji in za 11 do 43 % na drugi stopnji[25]. Pri velikih patentnih primerih bi morali biti prihranki še večji, saj jih je večina v pravdnem postopku pred sodišči v Združenem kraljestvu, kjer so pravdni stroški najvišji v Evropi.

Enotna patentna jurisdikcija bi morala zato povzročiti bistveno zmanjšanje stroškov, pod pogojem, da je njena vzpostavitev stroškovno učinkovita.

2.2.3. Pot naprej

V posvetu je bila izražena močna podpora za stroškovno učinkovit patent Skupnosti, vključno z dobrimi ureditvami pravdnega spora, ob hkratnem izboljšanju sedanjega sistema reševanja pravdnih sporov v Evropi. Oktobra 2006 je Evropski parlament podprl ta načela in pozval Komisijo, naj preuči vse možne načine izboljšanja sistemov podeljevanja patentov in reševanja patentnih sporov v EU.[26] V ta namen je potrebno skupno prizadevanje držav članic in institucij Skupnosti.

Nedavni pogovori z državami članicami kažejo, da so mnenja o najprimernejši nadaljnji poti različna. Trenutno obstajata dve možnosti, ki sta bili podani v razpravah (glej spodaj, pod A in B). Kaže, da nobena od njiju nima realne možnosti za uspeh, saj so razprave o teh dveh možnostih do zdaj privedle do polarizacije stališč držav članic.

Vendar pa potreba po izboljšanju obstoječih ureditev za reševanje pravdnih sporov ni bila postavljena pod vprašaj. Poleg tega kaže, da se iz razprav v Svetu in posveta o patentih poraja soglasje o številnih načelih v zvezi s prihodnjim patentnim sodnim sistemom za vso EU (v nadaljevanju „jurisdikcija“). Jurisdikcija mora biti učinkovita in stroškovno uspešna ter nuditi največjo možno pravno varnost v pravdnem sporu glede veljavnosti in kršitve patentov. Prav tako mora zagotavljati ustrezno stopnjo bližine do uporabnikov sistema. Večnacionalni značaj jurisdikcije se mora odražati v njeni sestavi in enotnem poslovniku.

Najprej si je torej treba prizadevati za dosego soglasja med državami članicami o teh splošnih ciljih in značilnostih (glej spodaj, pod C). Komisija ugotavlja, da vse tri možnosti odpirajo posebna pravna vprašanja, ki bi jih bilo treba ustrezno rešiti. Poleg tega morajo biti končna sestava in podrobnosti vsakega kompromisa popolnoma usklajeni s pravom EU.

<u>A – EPLA</u>

Cilj osnutka Evropskega sporazuma o patentnih sporih (EPLA) je vzpostavitev enotne jurisdikcije za evropske patente. Delovna skupina držav pogodbenic Evropske patentne

---

24 Glej dokument, omenjen v sprotni opombi 16, Priloga 2.

25 Več o tem v dokumentu EPO, omenjenem v opombi 16 zgoraj.

26 Resolucija P6_TA(2006)0416, Prihodnji ukrepi na področju patentov http://www.europarl.europa.eu/registre/seance_pleniere/textes_adoptes/definitif/2006/10-12/0416/P6_TA(2006)0416_EN.pdf.

organizacije že od leta 1999 dela na osnutku sporazuma EPLA, ki predlaga ustanovitev nove mednarodne organizacije, Evropskega patentnega sodstva (ang. European Patent Judiciary).[27]

Namen je vzpostaviti enotni sistem za pravdne spore o evropskih patentih za tiste pogodbenice EPK, ki želijo vstopiti v sistem. Evropsko patentno sodstvo bi obsegalo sodišče prve stopnje, pritožbeno sodišče in sodno pisarno. Sodišče prve stopnje bi obsegalo centralni oddelek, ki bi bil na sedežu Evropskega patentnega sodišča. Regionalni oddelki sodišča prve stopnje pa bi imeli sedež v državah pogodbenicah. Države podpisnice sporazuma EPLA bi lahko vložile prošnjo za ustanovitev regionalnega oddelka, ki bi moral zagotoviti lokalno prisotnost na prvi stopnji Evropskega patentnega sodišča (z največ tremi prvostopenjskimi sodišči na državo) in ki bi ga pretežno financirale zadevne države podpisnice. Pritožbe zoper odločitve sodišča prve stopnje bi se vložile pri pritožbenem sodišču. Registrator EPK bi bil pristojen za usklajevanje delitve dela v primerih, dodeljenih regionalnim oddelkom.

Evropsko patentno sodišče bi bilo pristojno za tožbe zaradi kršitve ter za zahtevke oziroma nasprotne zahtevke za preklic evropskega patenta. Vključevalo bi tako pravno kot strokovno usposobljene sodnike. V osnovi bi imelo Evropsko patentno sodišče enaka pooblastila kot nacionalni patentni sodnik v okviru nacionalne jurisdikcije. Jezikovna ureditev bi temeljila na jezikovni ureditvi EPO (angleški, francoski in nemški jezik).

Nekatere države članice razumejo postopek EPLA kot pot, ki omogoča hiter napredek. Te države so naklonjene dejavnemu sodelovanju Skupnosti v postopku EPLA. Sodelovanje Skupnosti je potrebno zato, ker se EPLA, mednarodna pogodba z udeležbo članic EPK, ki niso države članice EU, dotika tem, ki jih zajema že zakonodaja ES (*acquis communautaire*).[28] Države članice, naklonjene postopku EPLA, bi torej želele, da bi Komisija zaprosila za pogajalske smernice in da bi Svet te smernice odobril, kar bi Skupnosti omogočilo, da začne pogajanja o sporazumu EPLA.

Številne države članice menijo, da bi bila vzpostavitev nove jurisdikcije vzporedno z jurisdikcijo Skupnosti zapletena in tvegana ter da bi povzročila neskladja. V primeru oblikovanja patenta Skupnosti bi privedla do podvajanja patentnih sodišč za vso EU.

B – Jurisdikcija Skupnosti za evropske patente in patente Skupnosti

Nekatere države članice menijo, da bi bilo namesto ustanovitve sodišča na podlagi sporazuma EPLA zgolj za evropske patente bolje vzpostaviti enotno sodno strukturo, ki bi lahko obravnavala pravdne spore tako o evropskih patentih kot o prihodnjih patentih Skupnosti. Zavzemajo se za vzpostavitev posebne jurisdikcije Skupnosti za patentne spore o evropskih patentih in patentih Skupnosti z uporabo sodnih ureditev v Pogodbi ES.

Po mnenju zagovornikov tega predloga bi bil za prenos pristojnosti nad evropskimi patenti na sodišča Skupnosti potreben mednarodni sporazum, ki bi vključeval Skupnost. Priznanje take jurisdikcije bi moralo omogočiti zagotavljanje spoštovanja načel pravnega reda Skupnosti v pravdnih sporih glede veljavnosti in kršitve evropskih patentov ter, po njihovem oblikovanju, patentov Skupnosti.

---

27 Dodatne informacije o postopku EPLA so na voljo na spletni strani http://www.european-patent-office.org/epo/epla/index.htm.

28 Npr. Direktiva 2004/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine; Uredba Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (Bruselj I), UL L 12 , 16.1.2001, p.1.

Poleg tega, in na podlagi člena 225a ES, bi bil ustanovljen poseben sodni oddelek za patentne spore. Ta bi vključeval prvostopenjska sodišča s specializiranimi sodniki, nameščenimi v državah članicah, z možnostjo pritožbe pri sodišču prve stopnje. Obstajati bi moral enotni poslovnik, sodniki Skupnosti pa ne bi smeli uporabljati samo prava Skupnosti, temveč tudi ustrezne določbe Evropske patentne konvencije.

Kaže, da številne države članice, ob podpori nekaterih zainteresiranih strani, menijo, da patentno sodišče za vso EU, ustanovljeno v okviru Skupnosti, v praksi ne bi bilo učinkovito. Obstaja bojazen, da bi se postopki izkazali za neučinkovite in neustrezne, pa tudi dvom glede možnosti imenovanja strokovno izobraženih sodnikov brez polne pravne usposobljenosti.

C – Kompromis Komisije

Komisija meni, da je glavna razlika med možnostma A in B v dejstvu, da se je možnost EPLA izoblikovala zunaj okvira Skupnosti, medtem ko sedanji osnutek sporazuma EPLA obravnava samo pravdne spore o evropskem patentu. To bi pomenilo, da bi bila potrebna ločena jurisdikcija za prihodnje patente Skupnosti.

Komisija meni, da bi lahko dosegli soglasje na podlagi celostnega pristopa, ki združuje značilnosti tako sporazuma EPLA kot jurisdikcije Skupnosti, kot je na začetku predlagala Komisija. Oblikovanje patenta Skupnosti ne sme biti ogroženo, prav tako pa ne sme priti do podvajanja dveh konkurenčnih jurisdikcij na področju reševanja patentnih sporov v Evropi. Ta pot naprej bi bil lahko torej razmislek o enem samem sodnem sistemu, ki je navdahnjen z načeli, na katerih se poraja soglasje, ter obravnava vprašanja držav članic in zainteresiranih strani.

To bi bilo mogoče doseči z vzpostavitvijo enotnega in specializiranega patentnega sodstva, pristojnega za pravdne spore o evropskih patentih in prihodnjih patentih Skupnosti. Tak sodni sistem bi lahko močno vplival na vzorec sporazuma EPLA, zlasti glede posebnosti patentnega spora, vendar bi lahko omogočil usklajeno vključevanje v sodstvo Skupnosti.

Patentna jurisdikcija bi morala zagotoviti ustrezno stopnjo bližine do strank in pomembnih okoliščin primera. Sestavljati bi jo moralo določeno število prvostopenjskih senatov in popolnoma centralizirano pritožbeno sodišče, ki bi zagotavljalo enotno razlago. Senati, ki bi lahko uporabljali obstoječe nacionalne strukture, bi morali biti sestavni del enotnega sodnega sistema. V okviru tega enotnega, vendar večnacionalnega sistema za reševanje pravdnega spora, bi primere dodeljevali v sodni pisarni sodišča na podlagi jasno opredeljenih in preglednih pravil. Ta pravila bi lahko temeljila na uredbi Bruselj I in drugih predpisih veljavnega pravnega reda Evropskih skupnosti.

Sodstvo bi bilo pristojno za tožbe glede kršitev in veljavnosti ter za s tem povezane zahtevke, kot so odškodninski zahtevki, in za posebne postopke kot odgovor na potrebe zainteresiranih strani.

Pritožbeno sodišče in prvostopenjski senati bi morali delovati po enotnem poslovniku, ki bi temeljil na najboljših praksah v državah članicah. To bi bilo mogoče z uporabo znanja in izkušenj specializiranih patentnih sodišč v okviru EU, na primer s področja zbiranja dokazov, ustnih in pisnih postopkov, ukrepov pravnega varstva s prepovedjo in vodenja primerov. V tem okviru sedanje delo na osnutku sporazuma EPLA nudi uporabne elemente.

Patentna jurisdikcija mora vključevati tako pravno kot strokovno usposobljene sodnike, ki morajo uživati polno sodniško neodvisnost in ne smejo biti vezani na kakršna koli zunanja navodila.

In končno, patentna jurisdikcija mora spoštovati Evropsko sodišče kot končnega razsodnika v zadevah v zvezi s pravom EU, vključno z vprašanji, povezanimi s pravnim redom Evropskih skupnosti in z veljavnostjo prihodnjih patentov Skupnosti.

Komisija meni, da je ob zadostni politični volji mogoče premagati trenutne razlike med državami članicami ter vzpostaviti ustrezno sestavo enotne in celostne patentne jurisdikcije za vso EU.

3. PODPORNI UKREPI ZA IZBOLJŠANJE PATENTNEGA SISTEMA

Kakovostna zakonodaja je nujen, vendar ne zadosten pogoj za dobro delujoč patentni sistem. Skupaj s pomenom kakovosti, poudarjenem v posvetu o patentih leta 2006, je treba izboljšati tudi strateško uporabo podjetij in izvajanje njihovih pravic. Poleg tega je posvet odprl več vprašanj, pri katerih je treba poleg zakonodajnih pobud sprejeti oziroma okrepiti tudi nezakonodajne skupne ukrepe ter tako pospešiti izvajanje lizbonske strategije.

Številna podjetja pogosto še vedno ne izkoriščajo vseh obstoječih možnosti za zaščito svoje intelektualne lastnine, kar utegne zavirati nadaljnji razvoj v smeri gospodarstva, temelječega na znanju. Mala in srednja podjetja ter univerze pogosto ne vedo, kako najučinkoviteje uporabljati svoje pravice iz patenta, da bi zaščitili in izkoriščali svoje inovacije. Zato so ukrepi za podporo uporabe pravic intelektualne lastnine, vključno s patenti, ključnega pomena, skupaj s cenovno dostopnim in učinkovitim izvajanjem. Šele takrat lahko sistem PIL nudi ustrezno stopnjo zaščite, ki je potrebna za optimizacijo naložb v inovacije. Številni podporni ukrepi, opisani spodaj, so podrobneje obravnavani v nedavnem sporočilu Komisije o inovacijski strategiji[29], obravnavani pa bodo tudi v prihodnjem sporočilu o strategiji PIL.

3.1. KAKOVOST, STROŠKI IN UČINKOVITOST PATENTNEGA SISTEMA

Ker kakovost evropskih patentov v primerjavi z drugimi regijami sveta na splošno velja za visoko, so udeleženci posveta leta 2006 poudarili pomembnost strogega preverjanja, poizvedb o stanju tehnike in dosledne uporabe meril patentabilnosti. Vendar pa so bile izražene tudi skrbi, da bi naraščajoče povpraševanje po patentih povzročilo večje število odobritev patentov nizke kakovosti. To je eden izmed razlogov, ki bi lahko privedel do pojava „patentnih goščav“[30] in „patentnih škratov“[31] v Evropi. Kakovostna patentna ureditev v EU je tako bistveni instrument za preprečevanje tovrstnega oviranja inovacij in uničevalnega obnašanja v Evropi.

Prizadevanja morajo biti še naprej usmerjena v obravnavo ne samo vprašanja kakovosti, temveč tudi vprašanj stroškov in časa do podelitve. Glede stroškov je treba občutno zmanjšati

29 Sporočilo Komisije Svetu, Evropskemu parlamentu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij, „Prenos znanja v prakso: Široko zastavljena inovacijska strategija za EU“, COM(2006) 502.

30 Patentna goščava pomeni morebitno težavo, ko se zaradi velikega števila patentov, potrebnih za proizvodnjo izdelka, inovacija v sektorju upočasni zaradi bojazni, da bi prišlo do zastoja in pravdnega spora zaradi kršitve patenta.

31 To je nova metoda ustvarjanja dohodka s patentom. „Patentni škrati“ so lastniki patentov (pogosto investitorji, ki patente po ugodni ceni kupijo od propadlih podjetij), ki te pravice uporabijo za to, da družbam grozijo s tožbami zaradi kršitve in začasnimi sodnimi prepovedmi ter jih tako silijo v finančne poravnave v izogib dragim pravdnim sporom. Take grožnje lahko potencialno prizadenejo celotni industrijski sektor.

razliko v primerjavi z Japonsko in ZDA, predvsem za mala in srednja podjetja. Glede časa do podelitve bi moral biti cilj skrajšati povprečni čas, potreben za podelitev oziroma zavrnitev evropskega patenta, na tri leta, kot je bilo dogovorjeno med državami EPK na Pariški medvladni konferenci leta 1999[32]. Pravočasna podelitev preverjenih pravic je zlasti pomembna ob upoštevanju dejstva, da povpraševanje po patentih še naprej raste. EPO je na primer poročala o 7,2 % povečanju števila prijav patentov v obdobju 2004–2005 na skoraj 193 000[33], medtem ko je bilo leta 2006 po Pogodbi o sodelovanju na področju patentov prejetih rekordnih 145 000 prijav, kar v primerjavi s predhodnim letom predstavlja 6,4 % rast[34]. Če bi se podobne stopnje rasti ponovile v prihodnjih letih, bi se v približno 10 letih skupno število prijav podvojilo.

Ob vse večjem povpraševanju po patentih, vse večjem bremenu za preglednike ter napredku v tehnološkem razvoju je pomembno sodelovanje evropskih patentnih uradov, na primer na področju vzajemnega izkoriščanja rezultatov preverjanja, in njihovo prizadevanje za ohranitev visoke kakovosti podeljenih patentov. Komisija zato pozdravlja nedavne pobude za izboljšanje kakovosti, kot je standard za evropski sistem vodenja kakovosti, ki ga je izdelala delovna skupina, ki jo je ustanovil Upravni svet EPO. Ta nudi idealno možnost za ohranitev kakovostnih pravic iz patenta in odpravo problematičnih področij.

3.2. POSEBNA PODPORA ZA MALA IN SREDNJA PODJETJA

Kaže, da mala in srednja podjetja ne patentirajo ali uporabljajo drugih pravic intelektualne lastnine bodisi zaradi pomanjkanja dobrih kakovostnih nasvetov[35] bodisi zaradi visokih stroškov patentiranja. Izjemno pomembno je, da imajo mala in srednja podjetja dovolj znanja za sprejemanje odločitev na podlagi prejetih informacij, ne glede na to, ali izberejo patentiranje ali druge oblike varstva pravic intelektualne lastnine.

Patentna strategija za Evropo mora zato vključevati dejavnost ozaveščanja s poudarjanjem prednosti in koristi patentnega sistema, zlasti za mala in srednja podjetja. Kot je opisano v sporočilu o raziskavah in inovacijah[36], bo Komisija spodbujala uporabo pravic intelektualne lastnine, tako da bo skupaj z zainteresiranimi stranmi opredelila ukrepe, s katerimi bi lahko najbolje podprli mala in srednja podjetja. Gre za vprašanje boljšega izkoriščanja obstoječih podpornih storitev, pa tudi snovanja novih storitev, ki so bolj prilagojene dejanskim potrebam malih in srednjih podjetij. Komisija je v okviru pobude PRO INNO Europe pravkar lansirala projekt za širitev znanja med malimi in srednjimi podjetji o problematiki, s posebnim poudarkom na patentiranju. Komisija pripravlja tudi razpis za zbiranje predlogov po Okvirnem programu za konkurenčnost in inovativnost (CIP) z namenom izvajanja 3-letnega Projekta za ozaveščanje o pravicah intelektualne lastnine in uveljavljanje teh pravic, s katerim želi med malimi in srednjimi podjetji občutno povečati ozaveščenost in znanje o problematiki pravic intelektualne lastnine ter tako izboljšati prijavo in izvajanje pravic ter se boriti proti

32 Poročilo o medvladni konferenci držav pogodbenic Evropske patentne organizacije o reformi patentnega sistema v Evropi, Pariz, 24. in 25. junij 1999 [1999] OJEPO 545, na voljo na spletni strani http://www.european-patent-office.org/epo/pubs/oj_index_e.htm.

33 Letno poročilo EPO za leto 2005 na spletni strani http://annual-report.european-patent-office.org/2005/review/index.en.php.

34 Spletna stran WIPO na naslovu http://www.wipo.int/edocs/prdocs/en/2007/wipo_pr_2007_476.html.

35 Najizčrpnejše podatke o uporabi pravic intelektualne lastnine s strani malih in srednjih podjetij vsebuje raziskava Skupnosti o inovacijah, Community Innovation Survey (CIS). CIS-4, ki zajema obdobje 2002–2004, kaže, da mala in srednja podjetja dosledno prijavljajo manjšo uporabo formalnih in neformalnih metod prilaščanja intelektualne lastnine kot velika podjetja.

36 Izvajanje Lizbonskega programa Skupnosti: Več raziskav in inovacij – Naložba za rast in zaposlovanje: Skupni pristop, COM(2005) 488 konč.

ponarejanju. Glede stroškov bi bil največji napredek seveda dosežen s sprejetjem patenta Skupnosti.[37]

3.3. PRENOS ZNANJA

Prevladuje mnenje, da Evropa zaostaja in bi morala izboljšati svojo učinkovitost pri prenosu znanja. Izboljšati je treba zlasti transnacionalni prenos tehnologije med podjetji v različnih evropskih državah ter prenos znanja[38] med javno raziskovalno bazo EU[39] (npr. univerzami) in industrijo.

Komisija predstavlja[40] sporočilo in spremljevalne (neobvezne) smernice dobre prakse o izboljšanju prenosa znanja med javnimi raziskovalnimi središči in industrijo po vsej Evropi. To bo pripomoglo k odpravi obstoječih upravnih ovir in zagotovilo smernice o tem, kako lahko lastništvo in uporabo rezultatov raziskav in razvoja ter s tem povezanih pravic intelektualne lastnine najbolje združimo s temeljnimi cilji javnih raziskovalnih organizacij. Komisija bo predlagala zlasti povečano medsebojno sodelovanje med raziskovalci v javnem sektorju in industrijo ter boljšo kakovost storitev za prenos znanja v Evropi.

3.4. IZVAJANJE PRAVIC IZ PATENTA

Ustrezen pravni okvir in spodbude za uporabo patentov je treba dopolniti s cenovno dostopnim in učinkovitim izvajanjem. Nosilci pravic pogosto nimajo dovolj pravnih in finančnih sredstev, da bi uveljavljali svoje patente proti domnevnim kršitvam. Poleg tega je v globalnem gospodarstvu ključnega pomena, da lahko podjetja v Evropi ustrezno uveljavljajo svoje pravice zunaj ozemlja EU. Po drugi strani pa še zlasti mala in srednja podjetja le stežka nadaljujejo s svojimi dejavnostmi, če so s strani velikih podjetij neupravičeno obtožena kršitve patentov, ter iščejo lažje in cenejše načine obrambe.

3.4.1. Alternativno reševanje sporov (ARS)

Običajen pravdni postopek v čezmejnih patentnih sporih vključuje več postopkov na več sodiščih ter prinaša tveganje dolgih postopkov, neskladnih rezultatov in visokih pravdnih stroškov. Patentna jurisdikcija na ravni EU, kot je obrazložena zgoraj, bi znatno izboljšala razmere v Evropi v vseh teh pogledih.

Stranke, še zlasti mala in srednja podjetja, neprestano iščejo alternativne, cenejše in učinkovitejše metode reševanja svojih patentnih in drugih sporov v zvezi s pravicami intelektualne lastnine. Zato na državni in mednarodni ravni potekajo prizadevanja za vzpostavitev sistemov alternativnega reševanja sporov (ARS) in spodbujanje, če že ne pozivanje strank, da se, preden poiščejo pravna sredstva, vključijo v mediacijski, spravni ali arbitražni postopek.

---

37 Pomembno je tudi, da so ZDA, Japonska in Koreja sprejele zakonodajo, ki je prepolovila stroške patentiranja za mala in srednja podjetja v primerjavi z velikimi podjetji.

38 Pogodbene raziskave, kolektivne in kooperativne raziskave, izdaja dovoljenj, združevanje virov, publikacije in izmenjave usposobljenih raziskovalcev med javnim in zasebnim sektorjem.

39 Javne raziskovalne organizacije predstavljajo približno tretjino celotne dejavnosti raziskav in razvoja v Evropi. Pred širitvijo leta 2003 je bilo 80 % javnih dejavnosti raziskav in razvoja izvedenih v 1 500 raziskovalnih univerzah v državah članicah (glej Evropska komisija (2001), „Primerjalna analiza odnosa med industrijo in znanostjo – vloga okvirnih pogojev“, Končno poročilo, Dunaj/Mannheim, in Mark O. Sellenthin, „Who should own University Research – An exploratory study of the impact of patent rights regimes in Sweden and Germany on the incentives to patent research results“, junij 2004).

40 Sporočilo Komisije Svetu, Evropskemu parlamentu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Izboljšanje prenosa znanja med raziskovalnimi ustanovami in industrijo po vsej Evropi: sprejem odprtih inovacij, COM (2007) xxxx.

Številne zainteresirane strani, zlasti mala in srednja podjetja, so v svojih odgovorih v okviru posveta o patentih leta 2006 načele vprašanje uvedbe metod ARS v prihodnjo patentno krajino v Evropi. Predlogi so obsegali vse od izkoriščanja obstoječih sistemov, kot je Center za arbitražo in mediacijo pri Svetovni organizaciji za intelektualno lastnino, do oblikovanja sistema Skupnosti za alternativno reševanje sporov *sui generis*.

Čeprav je Komisija že oktobra 2004 pripravila predlog Direktive o nekaterih vidikih mediacije v civilnih in gospodarskih zadevah[41], bo dodatno preverila uporabnost in dodano vrednost sistemov ARS na področju pravic intelektualne lastnine, še zlasti za patentna vprašanja. Preverjanje se bo osredotočilo na morebitne prihranke časa in stroškov, ki jih utegne prinesti ARS na področju morebitnih koristi ob upoštevanju posebnih značilnosti sporov v zvezi z intelektualno lastnino, vključno s patentnimi spori.

3.4.2. Zavarovanje v patentnem sporu

Eden od možnih načinov zagotovitve dostopa do oziroma ustrezne obrambe v patentnem sporu za mala in srednja podjetja je lahko zavarovanje v patentnem sporu (ZPS). Vendar pa so bili doslej poskusi zasebnega sektorja, da bi ponudil zavarovalne sheme, le redko uspešni.

Službe Komisije so leta 2001 naročile študijo o ZPS, junija 2006 pa je bila objavljena nadaljnja študija. Javni posvet o nedavni študiji se je končal 31. decembra 2006 in zagotovil 28 odgovorov, ki se zdaj preučujejo. Vendar pa je že zdaj mogoče zaključiti, da je splošni odziv zainteresiranih strani v zvezi z obveznim sistemom, predlaganim v nadaljnji študiji, vprašljiv.

3.4.3. Mednarodni vidiki

Uveljavljanje pravic intelektualne lastnine ostaja velik problem na mednarodni ravni. Predhodni rezultati pomembne študije, ki jo je opravila OECD, kažejo, da je bila vrednost ponarejenega in piratskega blaga v mednarodni trgovini leta 2004 140 milijard EUR[42]. Čeprav je bilo opravljenega že veliko dela za zvišanje mednarodnih standardov na raven prevladujočih standardov v EU, se bo Komisija še naprej osredotočala na prednostne ukrepe za zaščito nosilcev pravic, vključno z lastniki patentov, na ozemljih zunaj EU.

Nemško predsedstvo skupine G8 pomembnih industrijsko razvitih gospodarstev je pred kratkim predlagalo trotirni pristop za izboljšanje uveljavljanja pravic intelektualne lastnine na globalni ravni. Ta pristop obsega izboljšanje in, če je mogoče, v letu 2007 dokončanje izvajanja Sanktpeterburške izjave o boju proti piratstvu in ponarejanju pravic intelektualne lastnine z dne 16. julija 2006[43], ki vključuje poslovne skupnosti držav G8 v prizadevanja za izvedbo, skupino držav v razvoju O5 (Brazilijo, Kitajsko, Indijo, Mehiko in Južno Afriko) pa v „konstruktiven dialog“ na bližnjem vrhu v Heiligendammu.

Poleg tega si je trenutno predsedstvo EU za eno najpomembnejših nalog zadalo čezatlantske odnose. Nova pobuda za transatlantsko gospodarsko partnerstvo med drugim obsega tudi varstvo pravic intelektualne lastnine. Gradilo bi na obstoječih pobudah, kot je bil vrh EU-ZDA na Dunaju junija 2006, na katerem so EU in ZDA predstavile akcijsko strategijo za boj proti piratstvu in ponarejanju v tretjih državah.

---

41 COM (2004) 718 konč, 22.10.2004.

42 Poročilo Johna Drydna, namestnika direktorja oddelka za znanost, tehnologijo in industrijo OECD, za Tretji svetovni kongres o boju proti ponarejanju in piratstvu, Ženeva, 30. januar 2007, prvotno citirani znesek je bil 176 milijard USD.

43 Izjava o piratstvu in ponarejanju pravic intelektualne lastnine je na voljo na spletni strani http://en.g8russia.ru/docs/15.html.

Komisija je prav tako mnenja, da obstaja potreba po izboljšanju regulativnega in neregulativnega dialoga z mednarodnimi partnerji Skupnosti, vključno z usklajenimi prizadevanji za varstvo intelektualne lastnine. Varstvo pravic intelektualne lastnine ter boj proti ponarejanju in piratstvu izdelkov je treba okrepiti na mednarodni ravni.

4. ZAKLJUČEK

Komisija je trdno prepričana, da je izboljšan patentni sistem ključnega pomena, če želi Evropa izkoristiti svoje možnosti za inovacije. Zato je Komisija predstavila predloge za nadaljnjo pot reforme patentnega sistema v Evropi in v tem sporočilu predlaga podporne ukrepe. Namen tega sporočila je oživitev razprave o patentnem sistemu v Evropi, in sicer na način, ki države članice spodbuja, da si prizadevajo za soglasje in dejanski napredek pri tem vprašanju. Uresničitev patenta Skupnosti in hkratno izboljšanje obstoječega razdrobljenega sistema reševanja patentnih sporov bi naredilo patentni sistem bistveno bolj dostopen in prineslo zmanjšanje stroškov za vse, ki sodelujejo v patentnem sistemu. Hkrati bi morali podporni ukrepi za ohranitev in, kjer je to potrebno, izboljšanje kakovosti in učinkovitosti sedanjega sistema, skupaj s ciljno usmerjenimi ukrepi za izboljšanje dostopa malih in srednjih podjetij, zagotoviti, da bo evropski patentni sistem odigral svojo vlogo pri spodbujanju inovativnosti in konkurenčnosti v Evropi. EU mora poleg tega dejavno sodelovati s svojimi mednarodnimi partnerji, da bi povečala ozaveščenost o problematiki pravic intelektualne lastnine ter ustreznem in uravnoteženem uveljavljanju teh pravic. Z zagotavljanjem osnove, na kateri se bodo države članice sporazumele o konkretnih ukrepih, namerava Komisija zagotoviti trdno podlago za napredek patentne reforme na drugih področjih, zlasti glede patenta Skupnosti in sistema reševanja sporov.

Komisija bo sodelovala s Svetom in Parlamentom za dosego soglasja o nadaljnji poti. Ko bo doseženo široko soglasje, bo Komisija storila vse potrebno za izvedbo dogovorjene strategije in pripravila ustrezne predloge.

PRILOGA I

Struktura stroškov neposrednih prijav in vzdrževanja patentov za leto 2003

	EPO-3[1]	**EPO-13**[2]	**USPTO**	**JPO**
Ocene	EUR	EUR	USD	JPY
Vrsta podjetja	vsa	vsa	velika	vsa
Povprečno število zahtevkov	18	18	23	7
Čas do podelitve (število mesecev)	44	44	27	31
Države, določene za varstvo	3	13	1	1
Število prevodov[3]	2	8	0	0
Stroški postopkov				
Prijava	160	160	225	16 000
Iskanje	690	690	375	
Določene države (75 na državo, do 7)	225	525		
3. leto prijave	380	380		
4. leto prijave	405	405		
Preverjanje	1 430	1 430	150	168 600
Podelitev	715	715	1 300	
Strošek na zahtevek[4]	320	320	54	28 000
Upravni stroški	250	250	300	
Stroški prevajanja[5]	3 400	13 600		
Stroški potrditve	95	1 700		
Stroški postopkov SKUPAJ	8 070	20 175	2 404	212 600
	EUR	**EUR**	**EUR**	**EUR**
Stroški postopkov brez prevajanja	4 670	6 575	1 856	1 541
Stroški postopkov, vključno s prevajanjem	8 070	20 175	1 856	1 541
Strošek zunanjih storitev[7]	12 500	19 500	8 000	4 000
Po podelitvi				

Stroški vzdrževanja za 10 let (pristojbine)	2 975	16 597	2 269	2 193
Stroški vzdrževanja za 20 let (pristojbine)	22 658	89 508	4 701	11 800
Postopek prijave SKUPAJ[6]	20 570	39 675	9 856	5 541
SKUPAJ za 10 let	23 545	56 272	12 125	7 734
SKUPAJ za 20 let	43 228	129 183	14 556	17 341

Vir: Van Pottelsberghe in François (glej opombo 7).

1. Tri države članice EPK, ki so najpogosteje določene za varstvo, so Nemčija, Združeno kraljestvo in Francija.

2. V skladu z letnim poročilom EPO iz leta 2003 je bilo 13 držav dejansko določenih za varstvo v več kot 60 % patentnih prijav: Nemčija, Združeno kraljestvo, Francija, Italija, Španija, Nizozemska, Švedska, Švica, Belgija, Avstrija, Danska, Finska in Irska.

3. Za učinkovito varstvo v 13 državah bi bilo potrebno le 8 prevodov, saj nekatere države sprejemajo pisne prijave v angleščini ali si delijo skupni jezik z drugimi državami (Nizozemska, Belgija, Švica).

4. Strošek na zahtevek je 40 EUR, če je več kot 10 zahtevkov vključenih v EPO patentno prijavo, 18 USD, če je več kot 20 zahtevkov vključenih v USPTO patentno prijavo in 4 000 JPY za zahtevke, vključene v patentno prijavo JPO.

5. Stroški prevajanja se ocenjujejo na 1 700 EUR na jezik. Ta znesek vključuje prevajanje in posredovanje odvetnika.

6. Te ocene stroška EPO sovpadajo s stroškom t.i. neposrednih prijav evropskega patenta (patenta, ki se prijavi neposredno pri EPO). Šteti jih je treba kot nižjo mejo povprečnega patenta, saj ne vključujejo stroška, povezanega z nacionalnimi prednostnimi prijavami (s strani države članice EPK ali iz tujine) ali prijavami PCT.

7. Primerjava stroškov za zunanje storitve med ZDA, Japonsko in Evropo ne obstaja. Raziskava Roland Berger (2005), glej opombo 44, je dala zanesljive ocene prijav pri EPO (glej tabelo A1 v dodatku). Predvideni osnovni strošek je 8 000 EUR na patent in 1 500 EUR na določeno državo (za EPO). Ker patenti, prijavljeni pri JPO, niso tako številni (7 prijav v primerjavi z 18), se polovica osnovnega stroška ocenjuje na 4 000 EUR.

PRILOGA II

MODELI STROŠKOV PREVAJANJA

Model	Stroški prevajanja	
	Strošek na patent[44] (v EUR)	**Odstotek v primerjavi s trenutnimi stroški prevajanja za evropski patent**
Evropski patent (v okviru trenutnega sistema za povprečni evropski patent)	12 448[45]	100 %
Sistem evropskega patenta v okviru Londonskega sporazuma za povprečni evropski patent[46]	8 800[47] (prijavljen v DE ali FR)	71 %
	8 800[48] (prijavljen v EN)	71 %
Patent Skupnosti (v okviru skupnega političnega pristopa iz marca 2003)[49]	7 140[50]	57 %
Patent Skupnosti (predlog Komisije: prevod zahtevka v druga dva jezika EPO)	680[51]	5 %

44 Ocenjuje se, da ima povprečni patent 16 strani opisa in 4 strani zahtevka, stroški prevoda pa so tako 76 EUR na stran opisa in 85 EUR na stran zahtevka (ocene temeljijo na podatkih iz časa skupnega političnega pristopa iz marca 2003; študija EPO iz avgusta 2004, ki jo je pripravilo podjetje Roland Berger Market Research, je na voljo na spletni strani http://www.european-patent-office.org/epo/new/cost_anaylsis_2005_study_en.pdf, glej strani 141–150). Ta ocenjuje, da povprečni evropski patent določa za varstvo 13 držav (države, ki jih je določila večina evropskih vlagateljev zahtevkov za patente): D (določena pri 98 % evropskih patentov), F (93 %), UK (92 %), I (76 %), E (61 %), NL (59 %), S (57 %), CH (55 %), B (54 %), A (53 %), DK (51 %), IE in FIN (50 %), pri čemer je za NL, S in DK izbrana angleščina kot preferenčni jezik v okviru Londonskega sporazuma. Za evropski patent, ki bi pokrival vse države članice EU, bi bil potreben prevod v 21 drugih jezikov, ki bi stal 32 676 EUR.

45 4 strani zahtevka x 85 EUR x 8 jezikov (2 od 3 jezikov EPO + IT, ES, NL, SW, DK, FIN) + 16 strani opisa x 76 EUR x 8 jezikov.

46 Za I, E, B, A in FIN, ki niso podpisnice Londonskega sporazuma, bo še vedno potreben prevod v celoti. Predvideva se, da bodo NL, S in DK izbrale angleščino kot preferenčni jezik v okviru sporazuma.

47 4 strani zahtevka x 85 EUR x 8 jezikov + 16 strani opisa x 76 EUR x 5 jezikov (IT, ES, FIN, EN, FR ali DE).

48 4 strani zahtevka x 85 EUR x 8 jezikov + 16 strani opisa x 76 EUR x 5 jezikov (IT, ES, FIN, FR, DE).

49 Patent Skupnosti bo od 1. januarja 2007 pokrival 27 držav članic. Zahtevki bodo na voljo v vseh uradnih jezikih Skupnosti (z izjemo Irščine v času trenutnega prehodnega obdobja). Zato bo za vsak patent Skupnosti potreben prevod zahtevka v 21 jezikov.

50 4 strani zahtevka x 85 EUR x 21 jezikov.

51 4 strani zahtevka x 85 EUR x 2 jezika.

PRILOGA III - PRAVICE INTELEKTUALNE LASTNINE IN UČINKOVITOST INOVACIJ

Glede na vrednost sumarnega inovacijskega indeksa (SII) in njegovo rast se evropske države lahko razdeli na štiri skupine[52]:

- Švica, Finska, Švedska, Danska in Nemčija sestavljajo skupino „*vodilni inovatorji*“;
- Francija, Irska, Združeno kraljestvo, Nizozemska, Belgija, Avstrija in Islandija so „*inovatorji, ki sledijo*“;
- države, ki „*zmanjšujejo zaostanek*“, so Slovenija, Portugalska, Češka, Litva, Latvija, Grčija, Poljska in Bolgarija;
- države, ki „*zaostajajo*“, so Estonija, Španija, Italija, Malta, Madžarska, Hrvaška in Slovaška.

Ciper in Romunija tvorita posebno peto skupino hitro rastočih držav, ki zmanjšujejo zaostanek. Vendar se ta ne šteje kot prava skupina, saj je Ciper ena najmanjših držav EU, Romunija pa ima še zelo nizko stopnjo učinkovitosti inovacij. Luksemburg, Norveško in Turčijo ni mogoče uvrstiti v nobeno od teh skupin.

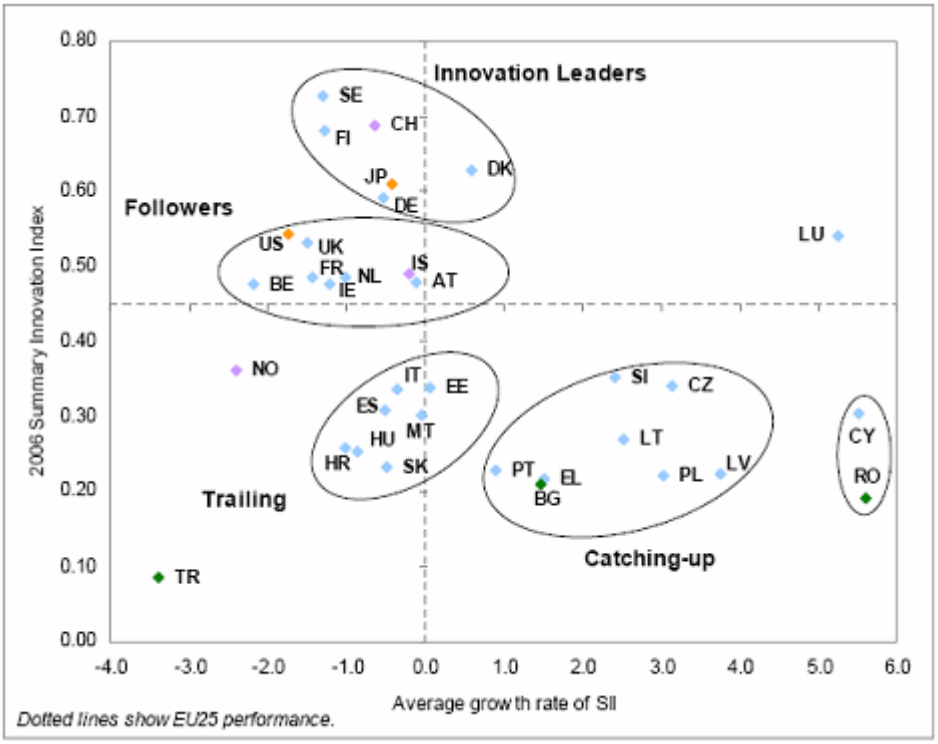

Trenutna učinkovitost, izmerjena s SII, je prikazana na navpični osi. Na vodoravni osi pa je prikazana rast SII glede na EU-25. Ti osi tvorita štiri kvadrante: države, ki imajo hkrati SII in trend njegove rasti nad povprečjem EU-25, so na čelu EU-25, države s SII pod povprečjem, vendar s trendom nad povprečjem, dohitevajo vodilne, države s SII in trendom pod povprečjem zaostajajo, države s SII nad povprečjem in trendom pod povprečjem pa ohranjajo prednost, vendar rastejo počasneje.

52 Raziskava European Innovation Scoreboard 2006, ki jo je objavila Pro Inno Europe, pobuda GD za podjetništvo in industrijo (glej http://www.proinno-europe.eu).

Za primerjavo učinkovitosti inovacij s patentno aktivnostjo podatki spodaj kažejo skupno vrednost patentov v izbranih državah članicah kot odstotek BDP v obdobju 1994–2002[53]. Na splošno je boljša učinkovitost inovacij v državi članici povezana z večjo vrednostjo patentov v zadevni državi.

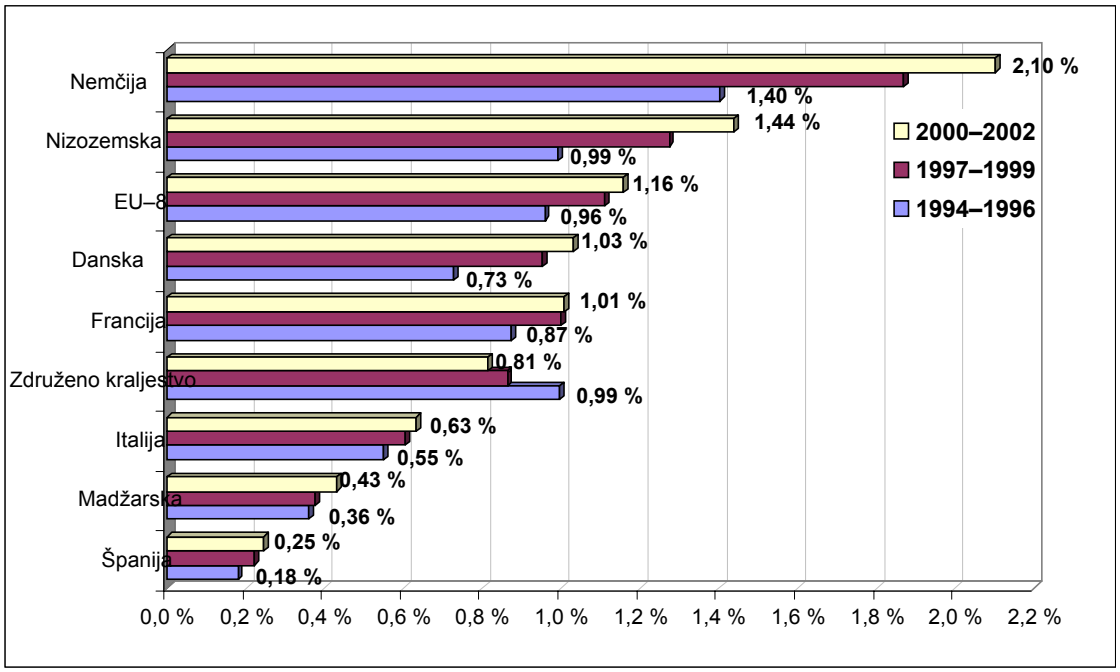

53 „Study on evaluating the knowledge economy what are patents actually worth? The value of patents for today's economy and society“ – poročilo ustanove CERM (Italija) za GD za notranji trg Evropske komisije, na voljo na spletni strani: http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/patent/index_en.htm#studies.

PRILOGA IV

Stroški patentnega spora v izbranih državah članicah

Država članica	**Stroški na prvi stopnji (EUR)**	**Stroški na drugi stopnji (EUR)**
ZDRUŽENO KRALJESTVO*	150 000 do 1 500 000	150 000 do 1 000 000
FRANCIJA	50 000 do 200 000	40 000 do 150 000
NIZOZEMSKA	60 000 do 200 000	40 000 do 150 000
NEMČIJA**	50 000	90 000

Podatki za Francijo, Nizozemsko in Nemčijo se nanašajo na povprečen primer z zneskom, ki je predmet spora, v višini +/- 250 000 EUR.

*Povprečen primer. Znesek, ki je predmet spora, v višini > 1 000 000 EUR.

**Strošek v okviru spora glede veljavnosti in kršitve. V Nemčiji se tožbe zaradi neveljavnosti in tožbe zaradi kršitve obravnavajo ločeno pred različnima sodiščema.

Vir: Ocena učinka EPLA (glej opombo 16, str. 10 in sledeče)